

Fortjenesten eller tabet på de afståede aktier opgøres som forskellen mellem på den ene side afståelsessummen og på den anden side den del af anskaffelsessummen for hele aktiebeholdningen, som ved den lige nævnte fordeling henføres til de afståede aktier.

Ejer en skatteyder aktier med forskellige rettigheder (med hensyn til udbytte, stemmeret m. m.) i samme selskab, skal man først opgøre den samlede anskaffelsessum for alle den skattepligtiges aktier i det pågældende selskab. Dernæst opgøres kursværdien såvel for de afståede aktier som for de aktier, den skattepligtige beholder. Disse kursværdier opgøres på grundlag af de forskellige aktiearters kurser på afståelsestidspunktet, og ved denne beregning ses der helt bort fra eventuelle omkostninger i forbindelse med afståelsen. Den del af anskaffelsessummen, der skal henføres til de afståede aktier, beregnes herefter således: den samlede anskaffelsessum multipliceres med kursværdien for de afståede aktier og divideres med summen af kursværdierne for såvel de afståede aktier som de aktier, den skattepligtige beholder. Fortjenesten eller tabet på de afståede aktier opgøres som forskellen mellem afståelsessummen og den således beregnede anskaffelsessum for de afståede aktier. Resten af den samlede anskaffelsessum betragtes herefter som anskaffelsessum for de aktier, den skattepligtige beholder.

Ved afståelse af tegningsret til aktier anvendes principielt de samme regler som ved salg af aktier. Fortjeneste eller tab opgøres for aktier og tegningsretter under ét. Når man skal opgøre den samlede anskaffelsessum, som skal fordeles mellem de afståede tegningsretter (og aktier) og de aktier (og tegningsretter), som den skattepligtige beholder, betragtes tegningsretten som anskaffet for det beløb, der skal indbetales ved tegningen. Hvis tegningsretten er købt særskilt, skal vederlaget for tegningsretten medregnes til anskaffelsessummen. Som afståelsessum for tegningsretten betragtes ikke alene det beløb, der indvindes ved afståelse af selve tegningsretten, men også det beløb der skal indbetales ved udnyttelse af tegningsretten.

Fortjenesten eller tabet skal opgøres på den foran angivne måde, hvad enten fortjenesten skal indgå i den skattepligtige almindelige indkomst eller i opgørelsen af den særlige indkomst.

Selskabsskattekommissionen erkender, at den gældende gennemsnitsmetode er logisk rigtig. I praksis har ordningen imidlertid såvel for skatteyderne som for ligningsmyndighederne vist sig at være tyngende og uigennemsigtig. Der kræves stor ekspertise for at administrere den, ikke mindst i

tilfælde, hvor der er hyppige ændringer i skatteyderens beholdning, og en effektiv kontrol må ofte forudsætte et i forhold til andre ligningsopgaver uforholdsmæssigt stort arbejde. Dette er blevet bekræftet ved en undersøgelse, som kommissionen har ladet foretage hos de lokale ligningsmyndigheder.

Hvis man vil opretholde den gældende gennemsnitsmetode under den foreslåede ordning, hvor salg af aktier efter 3 års ejertid er indkomstopgørelsen uvedkommende, må det antages, at ordningen vil blive yderligere kompliceret. Anskaffelsessummen for aktier, der er mere end 3 år gamle, måtte formentlig i så fald under en eller anden form skulle udgå af gennemsnitsberegningen.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget er det derfor lagt til grund, at der ved beregning af anskaffelsessummen ikke skal foretages en gennemsnitsberegning. I stedet har man lagt den såkaldte »aktie for aktie-metode« til grund.

Denne metode består i, at man for hver enkelt aktie lægger den faktiske anskaffelsessum og det faktiske anskaffelsestidspunkt til grund. Ved kapitaludvidelser vil anskaffelsessummen for moderaktier herefter fortsat være den oprindelige anskaffelsessum. Anskaffelsessummen for de fondsaktier, aktie- og tegningsretter, som aktionæren modtager, er 0 kr., uanset at moderaktiernes kursværdi falder som følge af, at en del af værdien overføres til de nye aktier.

Endvidere anses fondsaktier og nytegnede aktier for anskaffet på tidspunktet for kapitaludvidelsen.

Den skattepligtige vil i nogen grad kunne udnytte denne regel til at frembringe et »kunstigt« tab, ved at den pågældende sælger en moderaktie med tab som følge af kursfaldet, medens den nytegnede aktie først realiseres efter 3-års periodens udløb.

For at modvirke sådanne tabsspekulationer foreslås det, at fradraget for tab begrænses til fortjenester af tilsvarende art, jfr. § 2, stk. 2.

Endvidere foreslås det, at sådanne kunstige tabsrealisationer modvirkes ved, at der gælder en obligatorisk regel om, at den ældste aktie anses som den først afståede (»first in – first out« reglen). Herved forhindrer man, at aktionærer efter eget valg kan sælge aktierne i den rækkefølge, der giver det skattemæssigt mest gunstige resultat.

Det bemærkes, at disse beregningsregler gælder såvel for de aktier, den skattepligtige ejer ved ordningens ikrafttræden, som for de aktier, der fremtidig anskaffes.